

בבא קמא סו, א

פני יהוה

בסמוך בשם הרמב"ם (פ"כ מהל' גזילה ה"ב), ואם כן יש לפתח מד' זה דהוי כמו שותף בגוף הבהמה והיינו לדעת הסוברים שהנזול לא מצי לסלק להגזול בכוונתו בגוף השבת, ואם להרמב"ם דמצי לסלקו בכוונתו מכל מקום כל כמה דלא סתרי עדיין דיריה הוי ואמרינן שפיר שלו הוא טובח, ואם כן לא קשה מידי דיש לומר דכרייתא איירי קודם יאוש דאז לא קשה בשינוי כל דהו ושבת נמי לא קני קודם יאוש לדעת הרמב"ם ואם כן שפיר מחייב בד' זה, אבל מדנקט רבי אילעא נע שינוי בידו משמע דשינוי לחוד קונה מקשה שפיר, וק"ל:

זבינן לרב כו' ולרבה כו' כי השתא משלם עכ"ל. כיון דמשלם אפילו קרן כי נז דוקא לסברת רב שאומר זעמדה כדון בכפל וד' וה' ב לא מצי לאקשויי אדרבה ר"ם. אבל מכל מקום לשון זן, ונראה לי ליישב, דרש"י ז דסובר דשינוי קונה מכל ז, אם כן מה מהדר ליה רבי זי לא קני לשלם כי השתא, ינוי קונה אתי שפיר מיהת ירדיה נמי קשיא דהא מודה מקום משלם קרן כדהשתא, ול כדהשתא כדמקשינן לקמן לסברא דרב, דאי לא תימה ז כדהשתא, לכך כתב רש"י בזה לפי זה אי אפשר לומר דאם כן תיקשא ליה נמי ומאי דמשני לקמן טלאים הא גופא דמשני הכא דיקרא האי שינוייה, אלא על כרחך והא דמקשה לשלם כי השתא ה' תכרה או שחיה משלם דעל כרחך דלרבה ליכא זר כרייתא כעין שגב היינו זי אילעא גופא והכי קאמר נוי קונה אתי שפיר דמשלם קרן דמשלם כדהשתא היינו רכתבינא בסמוך בלשון רש"י, שגב כיון דאכתי לא סלקא דסבירא לך שינוי אינו קונה רבה, דרבי אילעא סובר דלא דליכא סברא, ודו"ק היטב:

שם אימר ליה ואלא מאי שינוי לא קני כו' לשלם השתא. ויש דרדק דילמא הא דלא משלם כי השתא היינו משום דגזולן קנה מיהא השבת גופא למאי דקיימא בפרק הגזול (צ"ה ע"ב) כרבי יהודה דשבת שעל גבי גזול דגזולן הוי, מיהו למה שכתב דלרש"י האי שבת לא רמי לשי דגזולת ולדות משום דגופה דפרה ממש הוא אתי שפיר. ויש לומר דהיא גופא מדייק דאי סלקא דעתך רשבה כי נמי דגזולן הוי, אם כן אמאי משלם ד' זה שהרי שלו סתם דהוי כמו שותף, וכדכתיבנא בסמוך:

שם אמר לו רחמנא ניצלן מהאי דעתא. נראה כוונתו כי דאח אמרת דשינוי כי האי לא קנה אע"ג דקרא כתיב אשר גזל ודרשינן אם כעין שגזל יחזיר ואם לאו דמיים מעי בעי שלומי, משמע דקני בשינוי ועל כרחך צריך לומר לרבה דכהאי גוונא מיקרי שפיר כעין שגזל כיון דגופא ממש הוי אם כן לא שייך תו למימר דיקרא גנבי ממך דהא ודאי הוי ממנו הגוף ממש ויש לשלם ד' זה על זה הגוף שגבב השתא כדהשתא, ולפי זה אתי שפיר למאי דמטיק הא מני בית שמי היא דסבירא ליה דשום שינוי לא קנייה, ואם כן על כרחך דלית ליה האי דרשא דאשר גזל, ואם כן לעולם שייך שפיר למימר דיקרא גנבי ממך כיון דחייב ד' זה עיקרו על מעי הגניבה והוא לא גנב אלא טלה לכך משלם נמי ד' זה טלאי ואע"ג דמהאי טעמא גופא יש לומר דלא לומר דלא מצי כעין שגזל וממילא ליקנייה, לא איכפת לן בזה לבית שמי דסבירא להו שינוי במקומו עומד וממילא לית ליה דהו דכעין שגזל וק"ל, וכעין זה כתב בספר קיקיון דיונה, עיין שם

בתוספות בד"ה הא מני בית שמי היא כו' ואם תאמר כו' דמאי ענין אתנן אצל שינוי עכ"ל. פירוש דהא לענין אתנן לא שייך לומר שינוי קונה או אינו קונה דבלאו הכי דיריה הוי: בד"ה הם ולא שינוייהם תימא דבסמוך נפקא ליה לרבה כו' דכתיב אשר גזל כו' עכ"ל. כוונתם להקשות דאשר גזל למה לי, ותיפוק לי מהם דכיון דלגבי מהני שינוי מכל שכן להדיוט, אבל איפכא ליכא למימר, ותיב ליכא למימר דסלקא דעתך אמינא שאני לגבוה דמימאס, ותיב דהם

דהם

דהם איצטריך למעט ולדוחיקן דחרווייהו שמעית מיניה ר"י, אלא דפשטא דקרא הכי משמע כראיתא בסמוך, וכן מאי דמשני רש"י לעי זי לרבה צריכי תרי קראי דאי לאו אלא חד קרא הוי מוקמינן לשינוי החזור, דהיינו דאי לא הוי כתיב אלא קרא זתם אפילו הכי לא הוי מוקמינן לשינוי החזור מפשטא דקרא, וכיון שזה השינוי חזור לקדמותו לא שייך למעוטי מהם וק"ל, ועיין מה שכתבתי בסמוך, אמנם לענין אין דבניהם מוכרחים דבלאו הכי איצטריך קרא דאשר גזל דנהי דלפינן מהם ולא שינוייהם דשינוי הוי בגוף אחר, אפילו הכי לא הוי ירעינן מסברא כלל למימר שהגזול יקנה בגזילה על זי שינוי בלא דעת הנגזל ויגזול כל שבחו בעל כרחו של הנגזל, דהא ככל קנינו ממך כענין דעת אחרת פקנה, ועוד הא אמרינן בעלמא בפשיטות היכי מצינו מוסיף נשכר שזה נשכר ומכל שכן גזולן גמור דגרע ממוסיף, לכך איצטריך קרא דאשר גזל דגזירת הכתוב הוא להיכא דנשתנית מענין שגזול אין צריך להחזיר:

זי טו נ"א בגמרא גם לבית הלל קשיא. וקשה דאמאי לא קאמר דגם אתי לרבות שינוי החזור, ובשלמא לרבי יוחנן ור' חסדא דסבירא להו שינוי החזור אינו מועיל אפילו בהדיוט, ומפקא לה מקרא דזהשיב את הגזילה מכל מקום אם כן אייתר ליה גם, אבל לרבה דסבירא ליה שינוי החזור קונה והיינו מאשר גזל, דאי לשינוי שאינו חזור לא צריך דנפקי בקל וחומר מלגבוה מקרא דהם, ואם כן לעולם אימא לך דשינוי החזור אינו מועיל לענין אתנן דמרבין לה גם, ואפילו הכי לא ילפינן בשאר דוכתי דאינו מועיל דשאני לגבוה דמימאס, ועוד דהא מרבין ליה בהדיא מאשר גזל, ובדוחך יש ליישב דהאי סוגיא אולא דוקא למאי דקאמרינן בסמוך הא מני בית שמי היא, ואם כן מוכח דלא שייך לחלק בין אתנן לשאר מילי כמו שכתבו שם התוספות, אם כן מקשה שפיר, וכן בפרק הגזול (צ"ד ע"א) מייחי האי סוגיא על דברי אב"י דלא משמע ליה נמי לחלק משום דמימאס, ולפי זה היה אפשר ליישב מאי דמקשים התוספות בפרק הפרה (נ"ד ע"א ד"ה חמור) על הא דקאמר רבא חמור דבור לרבי יהודה ושה דאבידה לרברי הכל קשיא, ולא קאמר נמי גם לבית הלל, ולמה שכתבנו אתי שפיר דלרבה דסבירא ליה בהדיא האי סברא דשאני לגבוה דמימאס אם כן לא קשיא מידי, וק"ל:

שם לעיל תרתי שמעית מיניה. פירוש משום דפשטא דקרא משמע הם בהווייתן דוקא, ואפילו הכי לא ממעטינן שינוי החזור למאן דאמר דאינו מועיל, דכיון שחזור לקדמותו שפיר קרינן ביה הם: שם טלאים כדמעיקרא ופירוש רש"י דטלה גנבו טלה משלם, ופירושו אי משום דקנייה בשינוי לרב אילעא ולרב משום דאמר ליה דיקרא גנבי ממך והיינו כעין פירוש דהם

דהם

קובץ בבא קמא שעורים קעג

למ"ד אינה לשחיטה אלא בסוף יתחייב בדו"ה, ולמ"ד ישנה לשחיטה מתחילה לא יתחייב, ושכא י"ל דבכה"ג לכו"ע יתחייב על הגמר, כיון דאילו לא גמר לא היתה ההתחלה גרידא שחיטה כלל, א"כ נמצא שע"י הגמר הוא עושה שתהא שם שחיטה גם על ההתחלה הוי כאילו עשה את כל השחיטה.

היה פסול, ומפילגס לאיל ליכא שינוי א"א להכשירו. (ג) תוד"ה הן ולא שינויהם, תימא דבסמוד נפקא ליה לרבה דשינוי קונה מקרא אחרינא וכו'. ולולי דבריהם היה אפשר לומר דאיצטריכו תרי קראי, דמקרא דהן ולא שינויהם מוכת, דע"י השינוי פנים חדשות באו לכאן ואין זה שגול, אבל אכתי לא ידעינן דפקע מיניה חיוב השבה, דשמא חייב להשיב גם אם אינו כעין שגול, ולזה ילפינן מקרא דבעינן שיהא כאשר גול, ואי מקרא דאשר גול אכתי לא ידעינן דמפני השינוי לא הוי כעין שגול, דאפשר דגם אם נשתנה אכתי מיקרי כעין שגול, ולא אמרינן דע"י השינוי פנים חדשות, וכדחזינן גבי אתנן דאי לאו קרא היה פסול גם כשנשתנה, ולא אמרינן אחר הוא ולא אותו שנתן לה, וה"ג גבי גזילה אכתי מיקרי כעין שגול, ולפי"ז למ"ד שינוי אינו קונה אפשר לפרש שני טעמים: (א) דע"י השינוי לא נעשה פנים חדשות, ואכתי מיקרי כעין שגול, (ב) דאפילו לא הוי כעין שגול מ"מ חייב להשיב, דלענין חיוב השבה לא בעי שיהא כעין שגול, אבל למ"ד שינוי קונה צריך לשני הטעמים יחד, וחדא בלא אידך לא סגי, ובדעת תוס' שלא חירצו כו. נראה דכיון דקרא דאשר גול הוא קרא יתירא, דאתא לאשמועינן דאם לאו כעין שגול לא יחזיר ממילא מוכח מזה דע"י שינוי לא מיקרי כעין שגול, דאי נימא דגם לאחר השינוי אכתי הוי כעין שגול, א"כ קרא יתירא למאי איצטריך ומה בא ללמדנו, אלא דהתיבת דאפשר למילף מקרא דאשר גול, אין ראיה דנפטר מהשבה, אי לאו כאשר גול, דלא בעי כלל שיהא כעין שגול, דשפיר י"ל, דלא בעי כלל שיהא כעין שגול, ומדברי תוס' מבואר, דמקרא דגבי אתנן גרידא ידעינן דשינוי קונה, וזה צ"ע. (ד) דף ס"ו. בהא דילפינן דשינוי קונה מקרא דאשר גול, לכאורה קשה, דמקרא לא ידעינן אלא דאינו חייב להחזיר לאחר שנשתנה, וגם אינו יכול לומר הרי שלך לפניך, אבל אכתי מנא ידעינן דקנה להגזול ע"י שינוי, וצ"ל דהא בהא תליא, דכיון דפקע דין השבה ממילא הוא קנוי להגזול מגזילה הראשונה, ויסוד לזה,

(ב) ע"ב. תוד"ה הא מני ב"ש וכו' דחשיב כאחר, ואין זה אותו שבא לידה בתורת אתנן וכו'. והקשה בתוס' ר"ד, דא"כ אם נתן לה טלה באתננה ונעשה איל לישתרי למזבח, כמו בחיטין ועשאן סולת, והנה מלשון הגמ' טלה ונעשה איל נעשה שינוי, משמע דדוקא בכה"ג הוי שינוי, אבל אם גנב טלה ונעשה פילגס, או שגנב פילגס ונעשה איל לא הוי שינוי ואף דלכאורה תיקשי דא"כ איך הוי שינוי מטלה לאיל, הא בינתיים נעשה פילגס, וכיון טלה לפילגס אינו שינוי, ואח"כ מפילגס לאיל ג"כ לא הוי שינוי ואימתי נשתנה, הא לא קשיא, דתלוי אם נשתנה עכשיו מכפי שהיה בשעת הגזילה, והתינה לענין גזילה, אבל לענין אתנן כיון דבשעת שהיה פילגס עדיין עמד בפסולו, איך יוכשר כשנעשה איל, הא מפילגס לאיל לא הוי שינוי, ואין לומר דגם גבי אתנן הכל תלוי בשעה שנתן לה, ואם עכשיו נשתנה מכפי שהיה בשעת גזילה, פקע מיניה שם אתנן, דפסולו תלוי בכל שעה ושעה, במה שעדיין יש עליו שם אתנן גם עכשיו, הא ליתא, דהא מבואר בגמ' דאיצטריך קרא להכשיר ולד אתנן, ואילו בבעל מום ודאי לא צריך קרא להכשיר את הנוול מבעל מום, והיינו דבע"מ, פסולו בכל שעתא, מפני שהוא עכשיו בע"מ, דבמה שנעשה בע"מ לא נפסל לעולם, ואילו עבר מומו הוא כשר, וא"כ אין שייך לפסול את הנוול שאינו בעל מום, אבל באתנן, בשעה שנעשה אתנן נפסל לעולם ואילו משכחת שיהא נפקע ממנו שם אתנן, לא יחזור להכשרו, ומשו"ה אי לאו קרא היה פסול גם הולד אף שאין עליו שם אתנן, וא"כ א"א להתירו בשינוי אלא א"כ נשתנה מכפי שהיה בשעת פסולו כמו בחיטין ועשאן סולת אבל הכא דבשעה שהיה פילגס עדיין

3

שעורים

כבא קמא

קובץ

קעד

מסוגיא דסנהדרין ע"ב דאמר רב, הבא כמתחרת
 בדמים קנינהו דקלב"מ, ואיזה קנין יש בקלב"מ,
 ומזכרה מזה, כיון דמשום קלב"מ מיפטר מהשבה,
 הגזילה נקנית להגולן, דאי לאו חיוב השבה
 הגולן קונה את הדבר, והא דלא קיי"ל כרב
 בהא, היינו דס"ל דלא שייך קלב"מ אלא היכא
 שצריך לשלם משלו, ולא בהשבת הפז שאינו
 שלו, אבל בהא דבלאו חיוב השבה נקנית
 הגזילה להגולן כו"ע ס"ל הכי, ובאמת דבר
 תימה הוא, מאיזה טעם תועיל הגזילה לגולן
 לקנות דבר שאינו שלו, אבל עכ"פ הדין הזה
 מוכח בגמ' ומשו"ה בשינוי, כיון שנפטר מחיוב
 השבה ממילא נעשית שלו ע"י מעשה הגזילה
 הראשונה, ואין להקשות, איך יקנה לאחר
 שנשחגבת ע"י המשכה הראשונה, דהא אפילו
 במוכר מדעת ואומר ללוקח משוך פרה זו ולא
 תקנה אלא לאחר לי יום לא קנה, רק היכא
 דקיימא בחצירו, ומאי עדיפותא לקנות בגזילה
 לאחר זמן, היכא דמונחת ברה"ר, יותר ממקח
 מדעת בעלים, י"ל דהתם חלות הקנין הוא לאחר
 זמן ולא מהני משום דכלתה קנינו, אבל בגזילה
 חלות הקנין הוא לאלתר, אלא דחיוב השבה הוא
 דבר המפקיע קנינו בכל רגע, וכיון דנפקע
 חיוב השבה ע"י שינוי ממילא נשארת שלו
 דמיד בשעת הגזילה נעשית שלו על הזמן
 שלאחר פטור השבה, וזה דומה למוכר גופא
 מהיום ופירי לאחר לי דהשדה נעשית שלו מיד,
 על הזמן שלאחר לי ובכה"ג לא אמרינן כלתה
 קנינו.

טו) והנה למ"ד יאוש לא קני, אבל יאוש
 ושינוי רשות מהני, והטעם כתב במלחמות
 להרמב"ן, משום דלגבי לוקח בהיתירא אתי
 ליד"י, וכתב בקצה"ח, דלטעם זה הלוקח קונה
 מצד עצמו ולא מפני הקנאת הגולן, ואם ימכור
 הגולן לקטן לא יקנה דלא הוי דעת אחרת
 מקנה, וכן פירש לשיטה זו הגרעק"א בליקוטים
 בסוף ספרו דרוש וחידוש, ולפי"ז אם הקדיש
 הגולן, לא מהני ההקדש רק מטעם שינוי השם,
 ולא משום שינוי רשות, דאמירת הגולן לגבוה
 לא מהני, אבל בתוס' והרמב"ן כתבו, דמהני
 הקדשו משום שינוי רשות, ועוד קשה, ממ"ש
 בשו"ת הרשב"א ס"י תתקס"ח דאין הלוקח יכול

לקנות אלא מדעת הגולן, ולפי פירושם דלגבי
 הלוקח הוי כאבידה לאחר יאוש שנקנית לכל
 המוצאה, למה צריך דעת הגולן, וכתב בקצה"ח
 לתרץ, לפי דברי תוס' דף ס"ט שאסור לכל אדם
 לזכות בה, מפני הגולן שצריך לה לקיים
 מצות השבה, אבל א"כ אין זו טענה מצד הגולן
 לעכב חלות הקנין, אלא שיוכל לטעון שגורם לו
 הפסד והיא תביעת תשלומי היוק, ועוד דלמ"ד
 בחיוב דו"ה דבעי אהנו מעשיו במכירה, ואין
 הגנב חייב בדו"ה, אלא במוכר לאחר יאוש
 דנקנית ללוקח בשנוי רשות, ואי נימא דהלוקח
 קונה, מעצמו ולא מכח הקנאת הגנב, אין זו
 מכירה כלל אלא מגביה מציאה לאחר יאוש, אלא
 ע"כ חלות הקנין הוא ע"י הקנאת הגנב, וראיה
 זו הביא בים של שלמה, והגרעק"א הביא ראיה
 לפירושו, מדברי הר"ן ספ"ק דקידושין, גבי מכרן
 וקידש בדמיהן מקודשת, דאף שהדמים אסורין
 למקדש, מ"מ כיון דמותר לה והיא קנתה מחמתו
 מקודשת, והביא הר"ן דוגמא לזה, ממקדש בגול
 לאחר יאוש דמקודשת, אע"ג דיאוש כדי לא
 קני, וכל זמן שהוא בידו אינו קנוי לו, אפילו
 הכי כיון שקנאתו היא בנתינתו מקודשת, והכא
 גמי הנאה הבאה לה מחמתו היא, ופירש
 הגרעק"א כוונת הר"ן, שהיא קונה מעצמה, ולא
 מכח הקנאתו וכן בדמי איסוה"ג, ותימה, איך
 תתקדש כיון שלא נתן לה כלום, ומ"ש ממקדשה
 בכסף היכא דאפקעינהו רבנן לקידושין ע"י
 הפקר ב"ד דאינה מקודשת, מפני שזכתה
 מהפקר ולא משלו וה"ג זכתה במציאה לאחר
 יאוש, וכן המקדש בחלקו אינה מקודשת —
 קידושין ג"ב — משום דהוי ממון גבוה ואין לו
 כוח הקנאה, אלא ע"כ דבגול לאחר יאוש חלות
 הקנין הוא מכח הגולן וכן בדמי איסוה"ג, כיון
 דמותר לה מהניא הקנאתו, כמ"ש תוס' פ' אלו
 נערות ל"ג במוכר שור הנסקל לעכו"ם, אלא
 דסד"א דאף שהיא קונה מחמתו, כיון דלגבי דידי
 הוא עפרא בעלמא ואין לו בו דין ממון, לא
 תתקדש גם ע"י הקנאתו ע"ז הביא הר"ן,
 מגולן לאחר יאוש דמקודשת, כיון שקנתה
 מחמת הקנאתו, אף דכל זמן שהוא בידו אינו
 קנוי לו, ועוד דבר"פ הגולן ומאכיל, פליגי א'
 רשות יורש כרשות לוקח דמי, וטעמא דמ"ד דלא

כרשו
 כרעא
 דקניג
 דקונה
 ירושה
 לו כו
 בהגבה
 דאבוה
 ירושה,
 מ"ד נ
 זמנה ו
 הרמב"ן
 וזכיתו
 שייך ו
 למת.

טז)
 כח למו
 צריך ב
 של הג
 הנ"ל ה
 נפקע ה
 יכול לו
 מפקיע ו
 הקנאתו
 וע"כ ז
 הראשונים
 דלוקח, ז
 דעדיין ו
 לחודיא,
 ואין אומ
 חיוב השו
 אלא כיו
 מעכב לה
 יאוש אי
 דמצד הנ
 כהא לחז
 דגם הוא
 לקנות ש
 י"ז) וב
 הגנב צר
 מאיזה ט
 ואין למו

ספירת
השנים

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

עב

עין משפט
גרי כבוד

לב א מיי פיע מהל
גריב סלס ס
סמנ נאון קי סמיט
ח"מ סוי חכס ספיט א
כס"ט

לד ב מיי סס סלס יג
[סס סמ:]
[סס סמ:]

לד ג מיי סס סלס ס
לד ד מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד ה מיי סס סלס ס
לד ו מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד ז מיי סס סלס ס
לד ח מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד ט מיי סס סלס ס
לד י מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד יא מיי סס סלס ס
לד יב מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד יג מיי סס סלס ס
לד יד מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד יו מיי סס סלס ס
לד יז מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד יח מיי סס סלס ס
לד יט מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד כ מיי סס סלס ס
לד כא מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד כב מיי סס סלס ס
לד כג מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד כד מיי סס סלס ס
לד כה מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד כו מיי סס סלס ס
לד כז מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד כח מיי סס סלס ס
לד כט מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לא מיי סס סלס ס
לד לב מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לד מיי סס סלס ס
לד לה מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לו מיי סס סלס ס
לד לז מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לח מיי סס סלס ס
לד לט מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לך מיי סס סלס ס
לד לץ מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לו מיי סס סלס ס
לד לז מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לח מיי סס סלס ס
לד לט מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לא מיי סס סלס ס
לד לב מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לד מיי סס סלס ס
לד לה מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לו מיי סס סלס ס
לד לז מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לח מיי סס סלס ס
לד לט מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לא מיי סס סלס ס
לד לב מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לד מיי סס סלס ס
לד לה מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לו מיי סס סלס ס
לד לז מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לח מיי סס סלס ס
לד לט מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לא מיי סס סלס ס
לד לב מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לד מיי סס סלס ס
לד לה מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לו מיי סס סלס ס
לד לז מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

לד לח מיי סס סלס ס
לד לט מיי סס סלס יג
גמרי סמנ:

מסתברא מילתיה דרב בשביב. ואם האמר מלי קמ"ל
תנינא וביב אח הכותב פטור ויש לומר חי מחמני
ה"א שביב בעוהו במחמני קמ"ל רב אפילו שביב אחר כך:
אפילו טעל. חימה הא תנן במרובה (ב"ק דף קכג) אין הגונב אחר
הגנב משלם השלומי כפל פירוש

כדדרישין* וגונב מזיב האיש ולא
מזיב הגנב ואמר רב בגמרה* לא
שט אלא לפני יאוש אבל לאחר יאוש
קנאו גנב ראשון וגנב שני משלם
השלומי כפל לגנב ראשון אלמלא קודם
יאוש לא קני ויש לומר דהאס בגנב
מגנו חליו וקרפישו דלאו בר קטלא
הא דבעי התראה אבל האל במחמני
דמחמניו זו היא התראתו דלקמן:
לא קבלניה הואיל ונפק מפומיה
דרב. חימה הא מיחייב לנאח

די שמים כדאמר ב"ה הפועלים (ב"מ
דף ג"ה וס"ט) גבי החוסס פרה ודס
בה ("ואתן) אכרה תורה אפילו בא
של אמו ויש לומר דכאן "אלה היו רכושם
לחזור אליה יחייבו בדניי אדם:
כאן

על שם סופו יהיה בא במתרת ושבר את החבית אם יש לו דמים חייב אם
אין לו דמים פטור: (ג"מ) *אמר רבא מאי טעמא דמחמנת 'חוקה אין אדם
מעמיד עצמו על ממונו והיא מימא אמר אי אוילנא קאי לאפאי ולא שביב
לי ואי קאי לאפאי קטילנא ליה *והתורה אמרה אם בא להורגך והשכם
להורגו אמר רב *הבא במחמנת ונשל כלים ויצא פטור מאי טעמא בדמים

קנהו [א] *אמר *רבא *מסתברא מילתיה דרב בששיבר דליתנהו אבל נטל
לא והאלהים אמר רב אפילו נטל דהא יש לו דמים ונאנסו חייב אלמא
ברשותיה קיימי הבא נמי ברשותיה קיימי ולא היא כי אוקמינא דרבנא
ברשותיה לענין אונסין אבל לענין מקנא ברשותיה דמרייתו קיימי מידי דהוה

|| אישואל חנן בא במחמנת ושיבר את החבית יש לו דמים חייב אין לו דמים
פטור מעמא דשיבר דכי אין לו דמים פטור הא נטל לא הוא הדין דאפילו
נטל נמי והא דקא חגי שבר את החבית קמ"ל דכי יש לו דמים אע"ג
דשיבר נמי חייב פשימא מוין הוא הא קמ"ל דאפילו שלא בכוונה מאי
קמ"ל אדם מועד לעולם חגינא *אדם מועד לעולם בין בשוגג בין במזיד

בין באונס *בין ברצון קשיא מחיב רב ביבי בר אבוי *הגונב כיס בשבת
חייב שריו נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת היה מגרר ויוצא
פטור שריו איסור גנבה ואיסור שקילה באין כאחד 'והלכתא דשרדו
בגדרא רבא אינגבו ליה דיברי במחמנתא אהדרינהו ניהליה ולא קבלינהו

אמר הואיל ונפק מפומיה דרב ח"ד *אין לו דמים אם זרחה השמש עליו
וכי השמש עליו בלבד דרב אלא אם ברור לך הדבר כשמש שאין לו
שלום עמך דרברו ואם לאו אל תהרגו תניא אידך אם זרחה השמש עליו
דמים לו וכי השמש עליו בלבד זרחה *אלא אם ברור לך כשמש שיש לו
שלום עמך אל תהרגו ואם לאו הריגו קשיא סתמא אסתמא לא קשיא

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

ג"מ מגמר. מלכה: למדו. מה שהורגל בכשר ויין: שקט לצדיקים
הייתה להם והייתה לעולם. שיש להם פנאי לעסוק בתורה ובמלות.
מתנ"י הבא במחמנת. שאמרה תורה יהרג: נידון על שם סופו.
דהא לא קטל ומקביל משום דקופו להרוג בעל הדים כשיעמוד כנגדו
להגיל ממונו: יש לו דמים חייב. אם

איש רחוק ליהרג כגון אב על הבן
דמיא לקמן דאין הבן רשאי להרוג את
אביו הבא עליו במחמנת משום דרמתי
האב על הבן ולא בא על עסקי נפשות
ואי הוה קאי בניה לאפיה להגיל
ממונו אין דעמו של אביו להורגו:
חייב. לשלם החבית כשאר מוין: אין
לו דמים. כגון שאר כל האדם שנימין
רשות לבעל הדים להורגו פטור
משלם דמיוב מימיה וחייב השלומין
באין כחמד ואע"פ שישלם פטור מן
ההשלומין דק"ל (מבואר דף נ"ה) חייבי

מיתום שוגגין כגון שלא התרו כהן
אין משלמין ממון שעם המיתה אע"פ
שאין נהרגין: ג"מ מאי טעמא
דמחמנת. שאמרה תורה אין לו דמים
כלומר הרי הוא לך כמו שאין לו דם
ונשמה ומותר להורגו: חוקה אין
אדם מעמיד עצמו על ממונו.
שרואה שאחר נוטלו ושומק הלך
יודע הגנב היה שבעל הדים עומד
על ממונו להגילו ומימר אמר הגנב

אי חילנא לגביה קאי בנפשי ואי קאי
קטילנא ליה ואמרה לך תורה אין לו
דמים ומלמדך מחמנת שהוא בא
להרג השכם אמה להרגו: הבא
במחמנת. סתם אל הדים מתם:
פטור. מלהחמנת אע"פ שהם קיימין:
בדמים קבירו. דמי נפשו קנאן
הואיל ותחייב מיתה בנקיחתם:
מסתברא מילתא דרב. דפטור
בשכר בין עשוי בין לאחר זמן

דלימנא ותשלומין מדידיה לא מלינן
לחייבה בנקוס מיתה: מיתה נטל
לא. מסתברא כהא מילתא דרב דפטור
בה דכיון דקיימין כל כן היכא דלימנאו
דמרייתו מיהו ואין זה חייב בתשלומין
דפקדון בעלמא מיהו גביה: והאלהים.
שנועה אמר רב דפטור ואפי' חילנאו

ועעמא מהכא *דהאי אס יש לו דמים
כגון אב על הבן דמורה בהו רב דלא
קנה וחיב להחזיר אחר כן אמרין
דאפילו נאנסו מימיה משבחו לרשותו
חייב להחזיר דמיהן אלמלא לא אמרין
פקדון אה גביה ואבדו לבעלים אלא

אמרין כרשותו הן ואבדו לו הכא נמי לענין אין לו דמים חייב
גבו להו כי דיעא מיתה יש כאלן השלומין עם חיוב מיתה כאלו גובין משאר נכסים: ולא היא. מסקנא דמילתא דרבא הוא. ולא היא לא
מסתברא טעמא דרב כהא דאע"ג דהכא דיש לו דמים חייבין בנחמיתו לאו קנין הן לו להיות כשאר נכסיו דכי חוקמיה דמתנא ברשותיה
וחייב אל הגבולין בשלם ה"מ לענין שלומי דלא מני למימר ליה נאנסו דלשכתן בשומרין דחייבן הכמות לישבע אם לא שלם יד בנאלכת רעהו
הא שלם אע"ג דטעין מת או נשבר דהיינו אונס חייב דנעשה עליה גולן בשלימות יד: אבל לענין מקנא. לא קני אם קיימין הא אללו
והוא היה בא לעכבו ולומר דמים אני מחזיר לך לא קני ומהדל להו בעייתיה דכתיב (ויקרא ה) והשיב את הגזילה והוא דמי נאנסו מחזיר
דמים ולא מני אחי ליה נאנסו ומיפטור משום דלא גרע גולן משולל דמשום דלא הגיה שלו אוקמינאו רחמנא גביהו נשמוו לשלומי אם נאנסו
דכל כמה דקיימין דהרא בעינא הא נמי כל הגאה שלו ומיחייב לשלומי: מועד לעולם. אפילו שלא בכונה: קשיא. קשיא ממתימין למרובה
אליבא דרב. ומ"מ חיונחא ליה לא הו דלאו דהיא קמי לה נטל מיב וחיכא לשנוי דוחקא כדשנין דמשום רישא נקט שבר והיינו דליכא
בין קשיא למיונחא: מחיב רב ביבי לרבא פריך דאמר נטל דלימנאו חייב: הגונב כיס בשבת. שהגביהו וקנאו בהגנבה חייב

להחזיר ואע"ג שהוליו אח"כ לרה"ק ונתחייב בהולאחו מיתה: שריו נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת. ובשכל חיוב מיתה
הבא עליו לאחר מכן אינו נפטור מן השלומין: היה מגרר ויוצא. שלא הגביה ולא קנאו בתוך הדים אבל כשיולא לרה"ק קנאו בשני
רשות שהוליו מרשות הבעלים. ויורף ידו למטה משלשה וקבלה פטור. אלא אם כדרכה על ארבעה והרי הוא לו כחלור ואע"פ
שאין כאלן הגנבה והכי מוקים לה בכחכות ונא: פטור. השלומין. אלמלא אע"פ שהכיס והמעות קיימין אמרין דמי קנאו ולא מספקין
ליה מיתה ומיונחא דרבא דאמר נטל לא: והלכתא. הא דקמי פטור כגון דשדנאו צהרלא דלימנאו: דברי. אליס: אהדרינהו
גידוליה: הגנבים: ה"ג ת"ד אין לו דמים אם זרחה וגו' אלא אם ברור לך הדבר כשמש שאין לו שלום עמך דרברו וכו'. אין לו דמים
וסמין ליה אם זרחה השמש ורשעין סמויין אימיה מותר להורגו כגון שהשמש עליו כשמש שאין לו שלום עמך דרברו וכו'. אין לו דמים
כנגדו אבל מספק אל תהרגו: וחגי' אידך אם זרחה השמש עליו דמיים לו. אימיה אסור להרגו כגון שזרחה השמש עליו כלומר שכבר
דברך לך כאור שהוא רחמי עלך ואפילו אמה עומד כנגדו להגיל ממך מידו ואם לאו הריגו ואם לאו שספקא הוא לך הרגו. קשיין אהדרי:

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

ספירת
השנים

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

וי' יצאנו ממצרים
לשנת ה'תשנ"ב
(שנה)

תוספות

למה הרקן חבל אינו מונח אל האחד ומשיה הכי
בנים קטומין ואחד שליבו קטום :

לא

קטומין שכימי פי צטורה אחת מולא
קניני הענות עד ראשו וצטבור זה חיו
הענות כדי קיחא הענות בראש שטס עיקר התלוס
כדאמרן : בראש כל אחד ואחד :

ערינה פסיג מיט פליגי צה ר' מייח צר אבין ור'
אסי מד אחר לפ' שאין צה הימר חכילה ומד אחר
ענון קשיא כי דהא אמרי' בפי תלוס חכילה דקנדל
לא חתלון ואם תלוס חכילה פקילה אומא כיון
צטעובל לברכה קאי ואיכ' כל איסור הכאה שאין הימר
קיימי וכחתי' מוכחה שיצוריהו והכי טקן צטלה
הכשרפין ממון צטקה וחרומה עמלה והעלה וכלאי
הרומה עמלה לא קשיא טקן כחתי' משרפתה
אור ליהומה משרפתה קשיא וזמאי איכמלי לתימו
חריכה תיפוק לי' דמיכתה שיצורה דומיא דקנדל של
אי אמרה לא דמי דקנדל של הקדומה ע"ז אם חכרי
קיימי מוהימה חרם כחתי' כל עז טאהה עהייה ממנו
וי לכל איסורי הכאה דמיהן מוחרין כדחתי' צפי האיש
צטעלה ובכלאי הכרם כוי' אכה מקדשה מוכן וקדש
וקדשה אין זה כלום טהם הי' מוחר למוכרם הי' עוב
שריפי איה שחסי למוכרם שטעמי שהיא מוכר חותם עובר
וכה מסן ומקבל דמיהן ומשיה קיימי לבריכה וכולל לתרין
הכ קתיי וזמלי' בחילה לארץ שאינה חסורה אלא
הכאה כדאמרן צטיק דקדושין שהלכה לצשה עסקי
קורה וספיקה מותרת וכדאמרן טהם ספק לי' וזמאי
ואי לבריכה קיימי שרי' מוכרה לחכרי ואינו מודיעי
ווחר צה לכסי מפרס עמלה לפי שאין צה הימר חכילה
לפי שאין צה דין ממון צה לחטוק עליו ולאסיר מעבר
לתימי וזמאי חכילה קאי וכשנאקסם לו מתרומה עמלה
לו מעברה עטום דהוי' מלי' לחקתי' מתימי' בערלה דלי'
זה כהכאה משיה עקשה לי' מתרומה עמלה :

ותה

חזיה על רובי כיל שפחזיה היא צתחוברי
וכתי קשיא עולה צבעיה כך היא עולה
נת אכל מי טעולה צו צחלים לא הקרא חזיה ואינו
אלה מנתה יוצם :

צני

עולה צו חכילה כיקב נקב משינט צמשהו ושליבו
מפילם ככאיסר פי' מדידה דאיכתיק ולא חכרי
דמחתי' קאי וזמאי חכיל למיחר דאי מפילם היא
איל צנקה בנ שהיא וזמלי' של ממש ונקב שליבו מפילם
רמז ככאיסר פקול ואע"פ שלא חכרי כלום כגון שחתי'
וכתי' צמשהו מכאיסר ושליבו מפילם ואינו כיל אלה
קב חסרה כל שתי' וזמאי לפרטי' טהם כיקב נקב מפילם
וכנ' שהיא חבל אם כיקב נקב שליבו מפילם הי' שיצור
ור ובר' מוכחה השטיה וכן פירס גם רבינו חננאל
זלוקיל :

רין

הצומר רימ פיסל יחמס מכסירין פי' החומה
הצומר קטן כפול הלגן וכך ראינו בפי' גם
וכיקב חמסם פליגי חרתי' וזמלי' וזמלי' חרתי' חרתי'
וי ככילה וזמלי' מכסירין אפילו כפול הלגן והימי
ל שפתרו זה ככל דמאי דאמרן צפי' מקום שכהני' הוי'
זע' ומשעורי' כפי' הלגן לא כדאמרן אלא צצוקר
כי העכנים הם קטנים חבל צוקר דאחרונ' גדול הוא
פול הלגן והכתיב צעתי דמאי דתון צמתי' והירוק
כסיר ולי' יזמאי פיסל הוא אחרונ' הצוקר וזמאי ר'

לא

ריד

מסכת סוכה מהדורא תנינא

ר' מא ע"ז החזירו ינא ואם לאו לא ינא אי קטיח כיון כמיז
לחזירו איכ' חייב יכול להקדישו וסיכי הוי

מחנה ע"מ לחזיר טע"ז מחנה וחטן צנדריס כל מחנה שאינה
שאל הקדישה מזה מקדשה אינה מחנה מצובה חתם כוה ית' לי'
החזר והסעודה מחנה לחלוטין ולא אחר לו עד זמן פלוני ולא כחטם
לו צבל לצ אלא שיבא חכיו ויחבל צסעודה ואמרו חכמים שכל מחנה
שלין התקבל יכול להקדישה ללא שעה מחנה וכיון דלאו צמיה מחנה
הוי' טן של כיתן והמ דר' אסיר צהן חבל אם כחן אדם לחכרו חכרו
או טדהר או חזירו צמחנה עד זמן פלוני צכל לצ ע"מ שלאחר אותו
הזמן יחזירו לו קכה המקבל עד אותו זמן והיא אוכל הפירות שלהן
עד אותו הזמן ואם ר' ל' להקדישן עד אותו הזמן יכול והקדש אוכל
הפירות עד אותו הזמן ולאחר הזמן מחר לצעליו מודי דהוה אקרה
מקיה שליבו קתי' לו אלא עד היובל וציובל מחר לצעליו ואם הקדישו
הוא שוקדש עד היובל וציובל מחר לצעלים הראשונים והי' צאחרונ'
כתבו לו צמשהו עד זמן פיל' צו ולא מחנה לחלוטין שיכול להקדישו
לנמרי וצודלי' אלו הי' טיפ צלוחה המחנה עד אותו הזמן שיעלנו
הי' יכול להקדישו לנמרי וצודלי' אלו הי' טיפ צלוחה המחנה עד
אותו הזמן והי' עשכר טהקדש צלוחה פרוטה אלא שליבו דבר
הסודה ממון ומשפי' זה אינו מוקדש ולא מפי' שליבו רשאי דרשאי הוא
אלא שליבו כוה כלום והילכך מחנה היא וקריבין ציי' לכס טרע דהא דהם

וערבה אין צהם טיפ אותו סנד' של דהם או של ערבה ואם הקדישו
צעליו אינו מוקדש שאין הקדש חל עליו יקרא לכס והם הי' המחנה
האחרונ' ע"מ לחזיר אע"פ דלא חייב הקדש עליו קריבין ציי' לכס ולי קשיא
כיון דכל מודי דאינו טיפ לא חסינ' ממון למיחל הקדש עליו אי הכי גם
ציון דמי' לא יקרא וזמלי' טקן דהם הבזול פקול וערבה גזילה פקולה
והרי אם חזבעו צדין אין ציד כצוקין למחנה משיפ ואין יכול הבזול
להלילו צדינים והוי' כדודי' וקריבין ציי' שלכס כדאמרן לעיל צדיס פקין
וליקטי' צטימי' מעשה כי סיכי דהחם אינו יכול להלילו צדייני'
משי' שטיכר' ואין לו עלי' אלא דמיס שהי' הכא כיון שאין צו טיפ
אינו יכול להלילו צדיינים וזמלי' לא ינא צו טעובה ככגזול דבר שלי'
צו טיפ חגיפ' שליבו יכול להלילו צדיינים ולאו צר השבה היא ע"מ
הבזול צמתי' קיאו ואע"פ שאינה טעובה גזילה חלל הבזול דמחתי' קפיר
עלה כיון דלא היא דירי' ופקלה משיס גזילה חה דומה למאי דאמרן
צו כה כרצנ' של פרוח משיפ ולא כיתן להטתן אלא חגיפ' דלכני'
ישראל הבזול לא השיבא גזילה לבציינים חסודה גזילה להחמיצ עליו
וחגיפ' הכא חגיפ' דלכני' כגזול לא חשיבא גזילה חלל הבזול חסודה
גזילה כיון שלא קבא צבלים ולא קריבין ציי' לכס ואינו יכול לקדש
צו חכילה חבל אם שעה צה סיכיי' מעשה חגיפ' שליבו חייב ליתן
לכגזול כלום שחרי' אין צו טיפ כסר דכיון דלי' הוי' ציי' טיפ הוי' קני'
לי' השתא כתי' קרי' לי' חבל אם לא סיכיה כיון דאינו הוי' ציי' טיפ
לא הוי' קני' לי' ולא קריבין ציי' לכס השתא כתי' לא קריבין ציי' לכס
עמיס צפי' ים נחלין צמחורא קמא :

פיה דודב וערבה

דף ט ע"א ויעבירנו ד"א צרהיר כחצ חסודה היס
להולאה אלא כגון קתי' מוכח
צכרמליה צקדקף אי' צגנה שאין כאן איסור הולאה דאורייתא וי'
כאן איסור הענבה צרהיר אי' אם הגביהו ע"מ ליעטו ולא להוליאן
ובתלן עליו להוליאן חה לא עמר לפיס צמתיים פטור מסיס הולאה
כדאמרן צצקי' צמתי' חכיל עה שאתר דוכה וקדשוק אין צהן
הולאה דאורייתא דכל טיס צו מחילות הוי' רשעי' דמורייתא אלה
רבנן טייה ברמליה שלא יעלעל צו יחסי' משיס דלה סוקף
לירדה הי' יחסי' מצייה קתמים וכדאמרן צכרמליה קמתייה דבגס יעסם
דמילתא דנקט הענבה ולא הולאה הוא ככרמליה לעיל צמקמים צפי'
חלו דברים טהם מליחתי' מצייה לחין צחוק חכיר לא הוי' הימר חבל
כרמליה חך אם יס צה קי' ריבוא ומצולותיו חכיו י"ז אמות כדאמרן
צצירונין ואם להוליא מן העיר ולחין קסם טיירות לאו מוקפות חוונה

רשימות

בי"ק חלק ב
דף צג ע"ב

שיעורים

תקנג

להקרב. וכמו"כ ראשית הגז ופאה שנשתנו נפטרים מחובת מצוותם, שכן החפצא של מצוה שנתחייב בראשונה נשתנה ובכך נעלם הוא מהעולם. ולפי"ז דין שינוי נוגע גם לגנב וגולן שנתחייבו משעת הגזילה במצות השבה, והוא משום שאם שינוי יוצר חפצא חדש א"א לקיים איתו את מצות השבת הגזילה, שהרי אחרי השינוי אין החפצא אותו חפצא שגול ופנים חדשות כאו לכאן ולפיכך אינו ראוי להשבה. ומאחר שאין כאן מצות השבה, ממילא קונה הגולן את השברים עם קנין הגזילה שלו שחל משעת מעשה הגזילה (13). ולפיכך סובר הרא"ש שכל מה שהשביח החפץ משעת גזילה ואילך הריהו של הגולן.

ולפום ריהטא נראה שיש לתלות את מחלוקת הראשונים בשינוי קונה במחלוקת שבין רב לרבא במס' סנהדרין (דף עב). ובמחלוקת שבין בעה"מ והרמב"ן (שם). אליבא דרב הגולן קונה קנין גמור בשעת מעשה הגזילה אלא שחיוב ההשבה מעכבו, ולפיכך בקלבד"מ שחיוב ההשבה לא חל, חל קנין הגזילה לגמרי. ונראה שסברתו דומה לסברת הרא"ש כי בשינוי חיוב ההשבה פקע וממילא נגמר קנין הגזילה דמעיקרא. והוא גם יסוד שיטת בעה"מ אפילו אליבא דרבא. מאידך הרמב"ן סובר דאליבא דרבא אין הגולן קונה את הגזילה. ומסתבר אליביה דשינוי מהווה קנין בפני עצמו וכשיטת התוס' (14).

חדשות כי הופקעה הזהות של החפץ הטמא. ברם אין שייכות בין הדינים האלה וחלות דין שינוי בכהת"כ כי דינים מיוחדים לענין טומאה הם ואיסורא מטומאה לא ילפינן.

13) ועיין בספר הגר"ח זצ"ל שהבחין בין שני דיני שינוי: א) שינוי גמור בכל החפצא שקונה בגלל הפקעת השבה; ב) שינוי במקצתו המעכב את קיום מצות השבה דהגברא אבל אינו קונה את החפצא מאחר שלא חל אלא במקצתו, ובכך הסביר את פסק הרמב"ם. וע"ע בשיעורים לקמן (דף צו: ד"ה כתני גזל בהמה והזקינה).

14) ברם ניתן לחלק כנ"ל (בסוף ההקדמה לפרקין) דבקלבד"מ אין קניני גזילה חלים כלל משא"כ בגזילה דעלמא.

ובביאור המחלוקת נראה שיש לחקור ביסוד הדין דשינוי קונה: האם שינוי חל כקנין בפני עצמו או"ד ששינוי מפקיע את חובת ההשבה, וממילא הגולן קונה מחמת קנין הגזילה שקנה בחפצא בשעת הגזילה (10). ונראה דהתוס' סוברים ששינוי מהווה קנין בעצמו שמחייב את הגולן, ולפיכך משלם משעת השינוי. מאידך הרא"ש סובר דהשינוי מפקיע את חובת השבת הגזילה, והגולן קונה את הגזילה ממילא בקנין גזילה שקנה בשעת הגזילה, ולפיכך אינו חייב לשלם אלא כשאר הגזלנים שמשלמים משעת הגזילה (11).

ונראה בביאור שיטת הרא"ש, דהנה עיין בגמ' לקמן (צג:--צד:) דלמ"ד שינוי קונה אתנן זונה לאחר שינוי מותר בהקרבנה. וכמו"כ איתא שם שאם שינוי קונה ראשית הגז שנשתנה פטור ממצות נתינה לכהן. ובדומה לכך בנוגע לפאה שהשתנה, שאם סוברים שינוי קונה חל פטור מהמצוה. וצ"ע לכאורה שהרי ליכא בכל המקרים האלה חלות דין של קנין כלל. ומוכח שהדין של שינוי מהווה דין שחל בכל התורה כולה ולא רק בקנינים בלבד. ובכן נראה שיסוד הדין דשינוי הוא שהחפץ שנשתנה נחשב לחפץ אחר ממה שהיה מקודם ומהווה חפץ חדש. ונ"מ לכל התורה כולה (12), שאם חל שינוי, מופקע פסול חפצא בכהת"כ כי נולד חפץ חדש שאינו החפץ הראשון שהיה פסול. ומשום כך אתנן זונה שנשתנה כשר

10) עיין בשיעורים למעלה (דף סו:) ד"ה אינו רוצה לקנות.

11) עיין בקובץ שיעורים לפרק מרובה (אות י"ד) ובחידושי רבי שמעון יהודה הכהן לב"ק (סי' ל"ט אות ה'). ויחנן שאפילו אם שינוי חל כמפקיע של ההשבה מ"מ חלות גמר הקנין הוא בשעת השינוי ולא למפרע ולפי"ז הגולן ישלם בשעת השינוי שהיא שעת גמר הקנין. עיין בחידושי רבינו חיים הלוי (פ"ב מהל' גזילה הל"טו ופ"ט שם הל"א). ועיין בתוס' (לעיל דף סח. ד"ה מה טביחה) ובקצה"ח (סי' ש"ס ס"ק ד').

12) לכאורה דין שבירת כלים המטהרת כלים טמאים ודין זריעה המטהרת זרעים טמאים מיוסדים בחלות שם פנים

אמרי סימן לב משה תט

לל ועוד שיחזור
 ז, אבל לאחר
 עלים שינוי השם
 זא כשלא קיצען
 השם שלו שינוי
 איך אפשר גם
 השם בתרומה
 ולמד לכל שינוי
 ע"י דיבורו כמו
 מכללות דברי
 הרשב"א דאפ"ל
 אמרי דחל שם
 ע"י, שוב אמרי
 וגם לפני יאוש הי'
 ולא הסברא שכי'
 ז קודם יאוש גם
 בעיצבא, ולאחר
 משום שינוי השם,
 ושום דקנה הגזלן
 ז, ורק לענין ש"ד
 ש"ד והיינו רשות
 רבזה תו ל"ש דהוי
 אם קנה הכהן תו
 א"כ לא הי' מתקן
 לומר הטעם משום
 גופא ומה"ט נתקן
 כא ש"ד בתרומה
 בהקדש שפיר י"ל
 ז ל"ק מעולם, ולא
 זא דגם בש"ד קונה
 תב דהוי כמו שלא
 ק מעולם, ועכ"פ
 ז איך חל ההקדש
 ל"א דנעשה כאחת
 ז ההקדש קונה ע"י

קנין הגולה וכמו ביאוש דא"צ קנין אחר
 היאוש למ"ד דקני, ומשום דנסתלק חיוב
 השבה, והי"נ לדידן כשבא הגולה לרשות
 אחר, אחר היאוש דליכא על השני חיוב
 השבה, (כדמוכח מהך דבא אחר ואבלו
 לאחר יאוש דלכ"ע פטור היכא דליכא ש"ד
 כגון ביורש או שנטל בע"כ, וכן מוכח מכ"ד)
 וע"כ הכא בהקדש נעשה מקנין הגולה קנין
 מוחלט, ואולם כ"ז לכאוי לפי הך צד שכתבו
 התוס' דא"צ קנין אחר היאוש, אבל להצד
 דצריך קנין אחר היאוש, חוינן דא"א לקנות
 קנין מוחלט ע"י קנין הגולה אף דליכא חיוב
 השבה לדידי, וא"כ גם בהקדש קשה איך חל
 ההקדש:
 (מד) והנה יש להבין סברת התוס' (בדף ס"ט)
 דצריך קנין אחר היאוש, ומ"ש
 משינוי דא"צ קנין, והשינוי לחד לא הוי קנין,
 וע"כ דקונה ע"י קנין הגולה משום דנסתלק
 חיוב השבה מגוף החפץ, וא"כ גם ביאוש יקנה
 ע"י קנין הגולה, והגלע"ד עפ"י המבואר (דף
 ס"ז) דגזל חמץ ועבד עליו הפסח אומר הרי
 שלך לפניך, משום דאינו רוצה לקנות ביאוש,
 ובשינוי הוכיחו האחרונים דגם באינו רוצה
 לקנות קונה מגיטין (דף נ"ג) דפריך למ"ד היוזק
 שאינו ניכר שמה היוזק מגזל חמץ דאומר
 הש"ל וכדפירשו התוס' דאם שינוי השם חשיב
 כשינוי, ואמאי לא משני משום דאינו רוצה
 לקנות, ומ"ש התוס' בב"ק (דף צ"ה וב"מ ס"ג)
 דבצבע ל"ק משום דאין מתכוין לקנות, היינו
 דלא נעשה גזלן כלל, אבל כשיש קנין גולה
 קונה בשינוי אף שאינו רוצה לקנות, והטעם
 דחלוק שינוי מיאוש, נלע"ד דבשינוי אף אי
 יהי' הדין דלא יקנה כשאינו רוצה בכ"ז לא
 יוכל לקיים השבה כגוף החפץ, דאינו הדבר
 שגזל, וכמ"ש התוס' בב"ק (דף ס"ה ד"ה הא

דמה"ט גבי אתנן שרי כששינה אף דל"ש בזה
 קנין רק דאינו אותו דבר שהי' קודם ולמ"ד
 שינוי ל"ק משום דס"ל דגם כששינה שמו
 הראשון עליו, וכן מוכח בתמורה דלמ"ד
 אע"מ ל"צ קרא דכאשר גזל דקונה בשינוי,
 וע"כ דהיינו משום דזה ידעינן מסברא דתו
 א"א לקיים השבה, קונה ע"י קנין הגולה
 למ"ד דאע"מ, וכיון דא"א תו לקיים השבה
 בכל האופנים וע"כ קונה גם כשאינו רוצה
 לקנות דב"כ ובין כך לא יקיים השבה, אבל
 ביאוש דאם לא יקנה יקיים השבה דמה"ט
 יוכל לומר הרי שלך לפניך בגזל חמץ משום
 דא"ד לקנות, או משום דיאוש לא נפיק
 מרשות הבעלים, וכמ"ש הקצות והנתיבות,
 או דנימא אף דנפיק מרשות בעלים, בכ"ז כל
 דלא אתי לרשות אחר יוכל לומר הש"ל,
 אבל עכ"פ מבואר דאם אינו קונה ע"י היאוש
 מתקיים מצות השבה מגוף החפץ, דבתורת
 דמים לא הי' מתקיים השבה בחמץ שעבר
 עליו הפסח, וכיון דעדיון אפשר לקיים השבה,
 ע"כ אמרינן דאם א"ד לקנות אינו קונה דהרי
 יתקיים מצות השבה ועדיין שם גולה על
 החפץ, ורק דס"ל למ"ד יאוש קונה, דכמו
 דאחרים יוכלו לזכות אחר יאוש משום
 דילפינן מיאוש דאבדה דלאחר יאוש הותר
 לזכות, ואין בזה איסור גזל, וע"כ גם הגזלן
 יוכל לזכות דלא גרע מאחר, ולא ס"ל
 דמשום דבאיסורא בא לידו גרע מאחר, וכן
 באבדה ס"ל דיוכל לזכות אחר יאוש אף
 היכא דנתחייב בהשבה כשבא לידו קודם
 יאוש וכמ"ש התוס' (דף ס"ז ד"ה כיון) וע"כ שפיר
 כתבו התוס' דצריך קנין אחר היאוש ול"ק
 דיזכה ע"י קנין הגולה, דהרי עדיין שם גולה
 עלה ואפשר להתקיים השבה אם לא יקנה,
 וא"כ ל"ש שיקנה ע"י קנין הגולה, ול"ד